

RANDWYCKERS DOEN 'T SAMEN

Verkeersplan Rand opnieuw onder de l

Pensioenfonds bouwt 131 studentenkamers

Eerste ga Barbizon-N

RANDWYCKERS
DOEN 'T SAMEN

Informatie ten behoeve

van het gebruikersoverleg
Randwyck (Maastricht)

Bureau Criminaliteitspreventie/
Rijksuniversiteit Limburg
Harm Jan Korthals Altes
en Joop Beckers
Amsterdam/Maastricht

Derde druk: augustus 1989

INHOUD

	Pagina:
1 INLEIDING	1
2 RESULTATEN VAN DE ENQUETE	4
2.1 Algemene vragen	4
2.2 Opinievragen	5
2.3 Inventarisatie criminaliteits- en andere problemen	7
2.4 Suggesties voor oplossing verwachte criminaliteitsproblemen	10
2.5 Organisatiesuggesties	11
3 SAMENVATTING	14
Belangrijkste conclusies van het onderzoek	14
Aanvullende informatie per 1 september 1989	15

Bijlage : bel uw bureu !

1 INLEIDING

In het kader van het project preventie kleine criminaliteit Maastricht Randwyck is gedacht aan het opzetten van een overlegorgaan, waarin gebruikers en bewoners van het Randwyckterrein vertegenwoordigd zijn.

Ten einde dit gebruikersoverleg met een vliegende start te kunnen inleiden, is ervoor gekozen om de gebruikers eerst te interviewen over hun wensen en ideeën ten aanzien van criminaliteitspreventie en het gebruikersoverleg. De rapportage van deze interviews, die hier voor u ligt, kan dienen als basis voor de eerste bijeenkomsten van het gebruikersoverleg.

Er zijn 21 interviews gehouden, in de periode januari - maart 1988. In 1.1 volgt een lijst van geïnterviewden, globaal uitgesplitst naar kleine, middelgrote en grote gebruikers, alsmede niet-gebruikers (de betrokken bouwbedrijven). Op de kaart (zie pagina 2) zijn de meeste gebruikers te vinden. Verder vindt u in de bijlage 'Bel uw burens' een lijst met namen van contactpersonen en telefoonnummers. Deze lijst is geactualiseerd tot en met 1 januari 1989.

Lijst van geïnterviewde instellingen/bewoners

Grote gebruikers:

Academisch Ziekenhuis Maastricht (AZM)
MECC (Maastrichts Expositie en Congres Centrum)
Provinciehuis van Limburg (Gouvernement)
Rijksuniversiteit Limburg (RL), met diverse gebouwen

Middelgrote gebruikers:

Bewonersvereniging Erasmusdomein
Districts Gezondheids Dienst Zuid Limburg (DGD)
Dagblad De Limburger
Gemeentelijke Sportstichting, in verband met te bouwen sporthal
KNP (Kon. Nederlandse Papierfabriek)
Medtronic (Bakken Research Centrum)
Nederlandse Spoorwegen, in verband met station Randwyck
PTT Voorsorteercentrum
PLEM (Provinciale Limburgse Electriciteit Centrale)
Vernieuwend Wonen (circa 80 woningen, tegenover PTT)
Vrije School Maastricht

Kleine gebruikers:

PTT Telecommunicatie, in verband met telefooncellen (beperkt interview)
Stadsbus Maastricht, in verband met de wachthuisjes
Bewonersvereniging (in oprichting) Ben Goeriondomein
Openbare Basisschool Randwyck (straks middelgroot?)

Niet gebruikers:

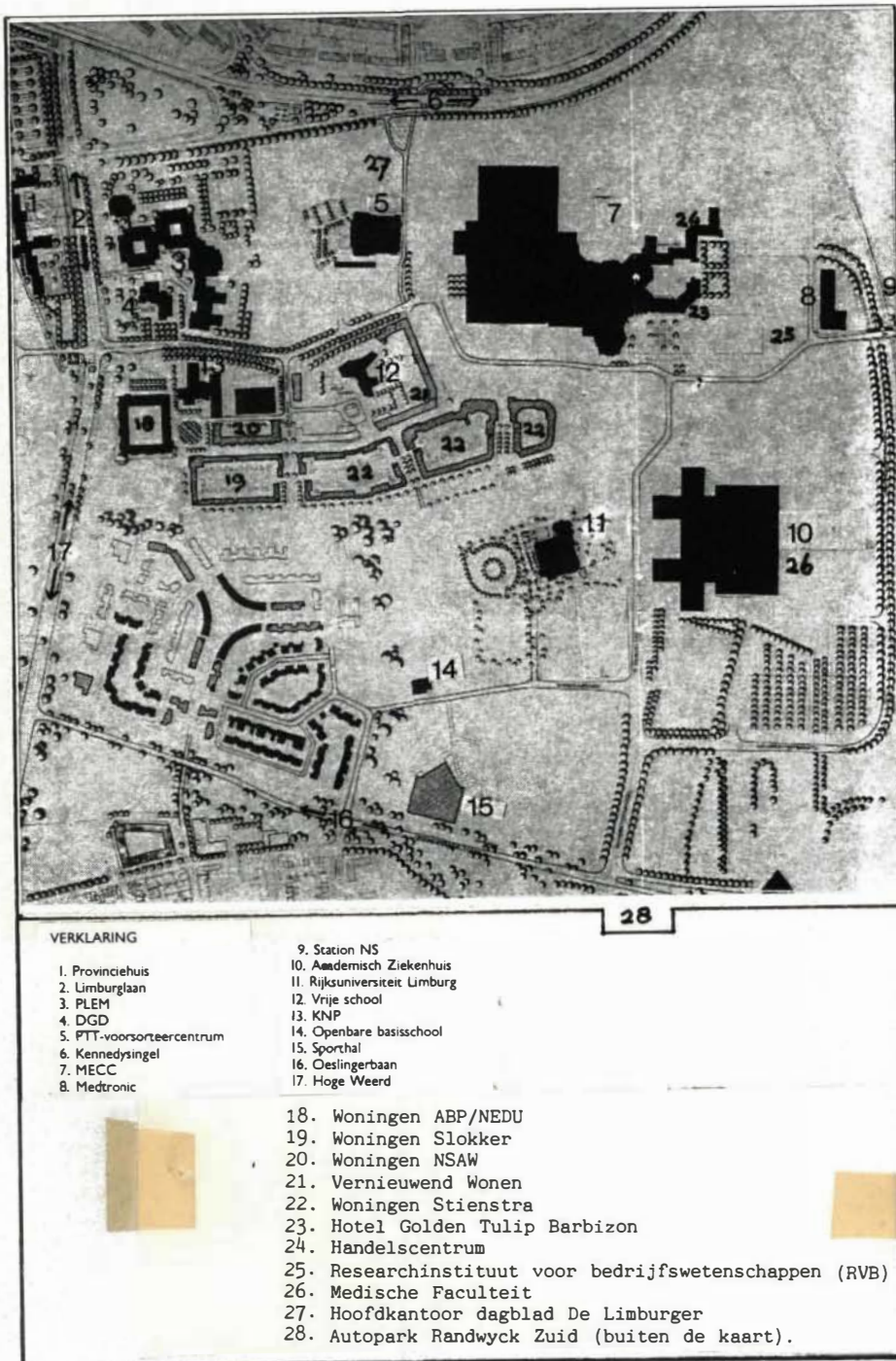
ABP woningbouw (formulier niet teruggestuurd)
Bouwinitiatief (formulier niet teruggestuurd, wel brief)
Ruijters Projektontwikkeling
Slokker Vastgoed
Stienstra Bouwbedrijf

In de loop van 1988 zijn er enkele gebruikers bijgekomen (nieuwe gebouwen/woningen opgeleverd/bouw gestart). Deze zijn niet geïnterviewd, maar wel opgenomen in de bijlage 'Bel uw burenen'. Het gaat om de volgende gebruikers:

- Autopark: waarneming door stichting Manag. Onroerend Goed.
- Handelscentrum: waarneming door AEGON*.
- Research Instituut voor Bedrijfswetenschappen (RVB): waarneming door Wijckerveste.
- Nederlandse Stichting Andere Woonvormen (NSAW), beheert woonblok bij KNP-kantoor.
- NEDU (beheer ABP-woningen Erasmusdomein).
- Hotel Golden Tulip*.
- Bureau Inspraak en Ondersteuning (van gemeente Maastricht).
- Diverse bewoners van Stienstra-woningen.

*= Deelname aan gebruikersoverleg per 01-01-1989 nog onzeker.

Afbeelding: kaart Randwyck met de belangrijkste gebouwen

2 RESULTATEN VAN DE ENQUETE

De vragenlijst voor de interviews bestond uit vijf rubrieken:

1. Algemene vragen (over aantal bezoekers, personeel, verkeer)
2. Opinievragen ten aanzien van criminaliteit en preventie
3. Probleeminventarisatie (criminaliteits- en overige problemen)
4. Suggesties voor oplossing van criminaliteitsproblemen
5. Organisatie van het gebruikersoverleg

De resultaten van de interviews worden per rubriek in hoofdstukken behandeld.

2.1 Algemene vragen

De eerste zes vragen betreffen persoonlijke gegevens (namen en functies van contactpersonen), die te vinden zijn in bijlage 2 (Bel uw bureaus).

De belangrijkste resultaten van de vragen 7 t/m 18 kunnen als volgt worden samengevat:

Populatie:

- Werken: in maart waren in Randwyck 2500 mensen werkzaam. De grootste werkgever tot op heden is het Provinciehuis met ongeveer 900 werknemers, gevolgd door het MECC met ongeveer 400 werknemers. De Limburger zal straks in Randwyck aan 300 mensen werk bieden en het AZM aan 2700.
- Wonen: per 1-1-1988 jongstleden woonden nog slechts 366 mensen in Randwyck (bron: gemeentelijk Bureau Onderzoek en Statistiek). Dit aantal breidt zich echter snel uit door het gefaseerd gereed komen van nieuwe woningen. In de nabije toekomst zal het aantal bewoners oplopen tot ongeveer 2000.
- Bezoekers: de te verwachten bezoekersaantallen variëren sterk. Zo trekt het MECC, vooral bij de ongeveer 20 grote evenementen per jaar, in korte tijd duizenden bezoekers en het AZM in de toekomst dagelijks ongeveer 2500 (bezoekers van patiënten en bezoekers van poliklinieken samen).
De universiteitsgebouwen worden door de week dagelijks door enkele honderden studenten bezocht.
De nieuwe sporthal Randwyck zal naar schatting van de Sportstichting dagelijks 500 gebruikers trekken.
Tijdens evenementen in het MECC wordt volgens de NS dagelijks door 2000 reizigers gebruik gemaakt van station Randwyck.

Minder grote publiekstrekkingen zijn:

- De Maastrichtse Vrije School (dagelijks 300 inclusief ouders)
- Het Provinciehuis (op jaarbasis 1500 toeristen en 100 normale bezoekers per dag)
- DGD (200 bezoekers per dag)
- PTT (200 bezoekers per dag)
- NS (op normale dagen 200 per dag)

Kleine publiekstrekkingen zijn:

- Plem (50 bezoekers per dag)
- KNP (30 bezoekers per dag)
- Openbare Basisschool Randwyck (nu nog 54, straks meer)
- De Limburger (waarschijnlijk geringe publieksfunctie)
- Bakken Research (25-50 bezoekers per dag)

Verkeer:

- Tot nu toe kan gesteld worden dat zowel personeel, bezoekers en bewoners overwegend gebruik maken van de auto. Een uitzondering hierop vormen de bezoekers/personeel van de universiteitsgebouwen en wellicht het AZM, waar ook de fiets een belangrijk vervoermiddel zal zijn. Ook voor het NS station Randwyck geldt, dat de meeste reizigers te voet of per fiets aankomen. Deze reizigers komen behalve uit Randwyck ook via de Hoge Weerd (aan de rand van het gebied) uit De Heeg, Eijldegaard en Heer.
- Bovendien is er veel doorgaand autoverkeer tussen Eijsden/Heugem/ Maastricht (via de Hoge Weerd) en tussen De Heeg/ Eijldegaard en Maastricht (via de Oeslingerbaan). Verder is er een fietsroute vanuit De Heeg en de Eijldegaard naar het centrum van de stad, die dwars door Randwyck loopt.
- De piekuren in gebruik van/bezoek aan het gebouw liggen hoofdzakelijk in de ochtend- en avondspits. Sommige gebouwen kennen slechts incidentele spitsuren (bijvoorbeeld tijdens de examens van de RL) en enkele gebouwen hebben een extra drukke avondspits (PTT voorsorteercentrum en de toekomstige sporthal). Dit betekent dat de wegen in Randwyck in de ochtend- en avondspits zeer grote verkeersstromen moeten verwerken.
- Door de week zal het er in de regel drukker zijn dan in de weekends, vanwege de kantoren. Een uitzondering geldt voor de circa 20 evenementen die het MECC elk jaar denkt te organiseren; dan zal het juist in de weekends drukker zijn dan door de week.

Gebruiksuren:

- Iets meer dan de helft van de betreffende gebouwen zal straks 24 uur per dag in gebruik zijn (de woningblokken zijn daarbij inbegrepen). De overige kennen in meerdere of mindere mate de normale kantooruren en zijn buiten die uren verlaten.

2.2 Opinievragen

Na de algemene vragen in deel 1 ging het interview over op stellingen met betrekking tot criminaliteitspreventie (deel 2). Deze waren enerzijds bedoeld om bij de geïnterviewden gedachten los te maken over het onderwerp, zodat zij zich erin zouden gaan inleven, anderzijds als een toets op de ideeën die de onderzoekers zelf hebben over dit onderwerp. Immers, wanneer de ideeën van de gebruikers een totaal andere kant op zouden gaan als die van de onderzoekers, zouden zij hun strategie moeten bijstellen, om aan de ideeën van de gebruikers tegemoet te blijven komen.

Het was voor de onderzoekers een hele opluchting te merken, dat de ideeën van de meeste gebruikers over criminaliteitspreventie niet veel verschillen van die van de onderzoekers.

We laten de belangrijkste vragen hier de revue passeren. Het een en ander wordt ondersteund en sprekend gemaakt door citaten (uitspraken van de geïnterviewden).

Allereerst is het van belang na te gaan bij welke typen criminaliteit men de prioriteit bij preventie-activiteiten zou geven. De helft van de respondenten vindt dat voorkoming van vandalisme en inbraak in Randwyck niet belangrijker is dan het voorkomen van geweldsmisdrijven. Het volgende citaat geeft de mening van deze groep geïnterviewden goed weer: "Materiële dingen zijn te vervangen, geweldsmisdrijven zijn niet te herstellen". 25% van de geïnterviewden vindt voorkoming van vandalisme wel belangrijker dan voorkoming van geweldsmisdrijven: "Als je het ene (vandalisme, inbraak) aanpakt, dan voorkom je het andere (geweldsmisdrijven)". De overige 25% heeft over deze stelling geen mening.

De meeste geïnterviewden zijn van mening dat het zinvol is om bij de inrichting van een wijk rekening te houden met criminaliteitspreventie, en dat het te verwachten is dat daardoor het aantal feitelijk gepleegde delicten beduidend lager uit zal vallen dan wanneer niet met preventie rekening is gehouden. Deze opinie geeft steun voor de inspanning die de onderzoekers thans leveren bij de plannenmakerij voor Randwyck. Zij nemen deel in de gemeentelijke Werkgroep Stedebouwkundige Uitwerking en toetsen de hierin gepresenteerde plannen (of komen zelf met alternatieve schetsen). Daarbij wordt gelet op aspecten zoals de overzichtelijkheid, toegankelijkheid, vermindering van anonimiteit etc..

Ook zijn bijna alle geïnterviewden van mening dat een goed beheer van de omgeving van belang is: een goed onderhouden, nette omgeving nodigt minder uit tot het plegen van criminaliteit dan een verwaarloosde omgeving. Dit houdt in dat de particuliere eigenaars hun gebouw vrij houden van graffiti en glasschades direct repareren, en dat de overheidsbedrijven de straten goed schoonhouden en vernield straatmeubilair, lantaarnpalen e.d. snel repareren. Goede afspraken over taakafbakening zijn daarbij wenselijk. Het gebruikersoverleg zou daarvoor een platform kunnen vormen. Minder eenstemmig zijn de geïnterviewden over de vormgeving en uitvoering van straatmeubilair. De stelling hierover luidde dat heldere, verzorgde uitvoering van straatmeubilair vandalisme kan helpen voorkomen, omdat daders ervoor terug zullen schrikken zo iets moois te vernielen. De helft is het hiermee eens: "Aan de Publex-wachthuisjes kun je zien, dat het werkt". De andere helft was het er niet mee eens: "Het lokt juist vandalisme uit. Op de een of andere manier zijn er altijd figuren die iets wat mooi is moeten vernielen".

De volgende opinievragen hadden betrekking op de mate van **toezicht**; niet alleen door politie, maar ook door bewoners, gebruikers en conciërges. De meerderheid (75%) van de geïnterviewden vindt een conciërge noodzakelijk voor het toezicht op de entree van grote (semi-) openbare gebouwen. In verband hiermee zijn de ideeën voor een **centraal meldpunt** van belang: 64% vindt zo'n meldpunt voor klachten en incidenten een goede zaak, maar hoe en waarvoor het zou moeten werken moet nog nader bestudeerd worden. Een minimumoptie is een meldpunt voor klachten over bestrating, verlichting, vernielingen en kleinere diefstallen bij een centraal punt in de wijk, dat de meldingen verzamelt en doorspeelt naar de betreffende instanties. Een maximumoptie is dat meldingen van inbraak bij een centrale post binnenkomen en dat hierop direct actie wordt ondernomen door een beveiligingsorganisatie. Welke optie ook wordt gekozen, overleg met de politie over taakafbakening en verantwoordelijkheden is nodig, alsmede een goede voorlichting aan het publiek. Het gebruikersoverleg kan hiervoor als aanspreekpunt dienen. Hierin zal ook de financiering van het meldpunt aan de orde moeten komen. Dit is een heikel punt: slechts 35% van de ondervraagden vindt dat de gebruikers gezamenlijk maar voor de kosten moeten opkomen. De rest verwacht hierin gehele of gedeeltelijke financiering van de overheid.

De laatste belangrijke opinievraag heeft betrekking op de deelname van **bewoners van woningen** aan het gebruikersoverleg. De geïnterviewden waren zelf voor het overgrote deel geen bewoners van woningen, maar desondanks vond 70% van de geïnterviewden dat de deelname van bewoners van woningen aan het gebruikersoverleg wenselijk is. De stelling dat bewoners van woningen in het gebruikersoverleg vertegenwoordigd moeten zijn omdat zij de lokale situatie het beste kennen, wordt door 86% onderschreven.

2.3 Inventarisatie criminaliteits- en andere problemen

Als een probleem dat de gebruikers op dit moment even erg of erger vinden dan het criminaliteitsprobleem, komt het verkeers- en parkeerprobleem naar voren. Door bijna alle geïnterviewden wordt dit genoemd. Bovendien denkt 80% van de geïnterviewden dat de verkeersproblemen in de toekomst alleen maar erger kunnen worden. De geïnterviewden hebben klachten over het aantal toegangen tot de wijk en de breedte (capaciteit) van de wegen. Ook de wachttijd voor stoplichten en de onduidelijkheid van het wegennet en bewegwijzering wordt als probleem genoemd. Het lijkt van groot belang om in het gebruikersoverleg plaats in te ruimen voor het verkeers- en parkeerprobleem, al heeft het slechts zijdelings met criminaliteit te maken. Zou men dit niet doen dan bestaat de kans dat het criminaliteitspreventie project vastloopt op de onvrede met de verkeerssituatie.

Naast de verkeersproblemen worden ook criminaliteitsproblemen gemeld:

- bekladding van gevels, straatmeubilair
- vandalisme (vernielen van ruiten)
- diefstal van en uit auto's
- diefstal en vernieling van fietsen
- inbraak in gebouwen
- diefstal binnen gebouwen door insluipers, bezoekers, personeel
- dreigen met geweld.

Ook de angst voor geweldsmisdrijven zoals aanranding en mishandeling wordt als criminaliteitsprobleem genoemd, hoewel men meent dat het in Randwyck (nog) niet of nauwelijks voorkomt. Enkele geïnterviewden merken op dat de wijk 's avonds nog erg donker en verlaten is, hetgeen een bedreigend effect kan hebben.

Er blijken grote verschillen te bestaan tussen de gebruikers onderling in de aard en omvang van de ervaren problemen. Sommigen ervaren weinig tot geen problemen, anderen klagen steen en been over de criminaliteit.

Mogelijke oorzaken voor deze verschillen zijn:

- ligging van het gebouw, bijvoorbeeld wel/niet aan een drukke route
- functie van het gebouw, bijvoorbeeld wel/geen publiekstrekker
- vormgeving van het gebouw en inrichting van het terrein; bijvoorbeeld wel/niet overzichtelijk, toegankelijk, kleinschalig, etc.

Hieronder volgt een overzicht van gebruikers met relatief veel respectievelijk relatief weinig problemen. De vergelijking veel/weinig problemen wordt beïnvloed door de verschillende grootte en vestigingsduur. Een grote gebruiker loopt meer kans op problemen, en een gebruiker die nog maar net z'n deuren geopend heeft kan (nog) weinig problemen hebben.

Veel problemen:

Medronic

NS (station Randwyck)

DGD

KNP

AZM (huidige vestiging Annadal)

RL-gebouwen

Sportstichting (bestaande sporthallen)

Openbare basisschool

Bewoners Erasmusdomein.

(Nog) weinig problemen:

PLEM

Vernieuwend Wonen

De Limburger (huidige vestiging)

Gouvernement

MECC

Stadsbus (wachthuisjes in Randwyck)

Bewoners Ben Goeriondomein.

De geïnterviewde bouwbedrijven staan hier niet bij, omdat dit slechts tijdelijke gebruikers van Randwyck zijn. Geen van allen zegt trouwens grote problemen met vandalisme en inbraak op de bouwplaatsen gehad te hebben.

Om welke aantallen misdrijven gaat het nu op dit moment?

De geïnterviewden konden geen statistisch materiaal aanleveren.

De indruk bestaat, dat het nu (nog) om relatief kleine aantallen gaat, in de orde van grootte 0 tot 10 gevallen per gebruiker per jaar. Bekend is, dat de gemeentepolitie in 1987 40 meldingen (dagrapporten) heeft opgemaakt van incidenten in Randwyck. In dit verband is van belang, dat een kwart van de geïnterviewden een toename van criminaliteitsproblemen in de toekomst verwacht.

De onderzoekers zouden graag zien, dat het gebruikersoverleg naast de gegevens van politie en bepaalde gemeentelijke diensten een informatiebron wordt voor het systematisch verzamelen en vergelijken van criminaliteitsgegevens. Vervolgens kan men gezamenlijk bepalen, bij welke gebouwen preventieve maatregelen het meest urgent zijn.

De helft van de gebruikers vindt zijn gebouw door de specifieke functie gevoelig voor criminaliteit: MECC en AZM (grote toeloop van een bonte verzameling mensen), DGD (opslag opiaten), PTT (overval op postkantoor), NS (open perron), RL (kostbare apparatuur), Gouvernement (doelwit protestacties), Vrije School (vanwege bijzonder karakter en het vooroordeel hierover bij veel mensen).

Vormgevingsaspecten worden door 65% van de geïnterviewden naar voren gebracht als criminaliteitsbevorderende factoren: KNP (door de slechte zichtbaarheid van de parkeerplaats onder het parkeerdek), AZM (door de uitpandige brandtrappen), MECC (door de vele ingangen), Provinciehuis (door de vele uitstulpingen), RL (inrichting buitengebied met struikgewas), DGD (onoverzichtelijk gangenstelsel), Stadsbus (kwetsbare wachthuisjes), Medtronic (doorsteekroute tussen station en Mecc via hun tuin en poort), NS (moeilijk afsluitbaar perrongedeelte), Slokker woningen (gemeenschappelijk trappenhuis) en de Limburger (extra ingang, met slechte toezichtmogelijkheid).

In het verlengde van de beantwoording op bovenstaande vraag ligt het antwoord op de vraag, welke plekken in/om het gebouw 't meest gevoelig zijn voor criminaliteit. Uitspringers bij die vraag zijn de parkeerplaats, fietsenstalling, gevels en het buitenterrein.

De meeste geïnterviewden hebben reeds een aantal maatregelen genomen voor preventie van kleine criminaliteit. Sommige gebruikers hebben deze voorzover mogelijk al ingebouwd in het ontwerp, anderen hebben ze achteraf getroffen. Het gaat om maatregelen in de sfeer van technopreventie, zwaardere sloten, kozijnen etc. (18 x genoemd), elektronische alarmering (10 x), afscherming terrein door een hek (10 x) en verscherpt toezicht door eigen personeel (12 x).

In het gebruikersoverleg kan men ervaring uitwisselen over de kosten en baten van de diverse maatregelen. Zo kan worden voorkomen dat een gebruiker gaat investeren in dure maatregelen, waarvan de burens direct zouden zeggen: "Niet doen, 't blijkt niets te helpen!".

2.4 Suggesties voor oplossing verwachte criminaliteitsproblemen

Ten aanzien van de suggesties voor preventie blijkt een grote verscheidenheid van ideeën te bestaan. Dit ondersteunt de suggestie dat het gebruikersoverleg nuttig is om ideeën voor preventie met elkaar uit te wisselen en op elkaar af te stemmen.

Er zijn suggesties gedaan in de vormgevende en in de beheersfeer. De vormgevende fase is weer gesplitst in de planologische, de stedenbouwkundige en de architectonische fase.

Bij de **planologische** maatregelen scoort vooral de menging van de functies wonen en werken hoog (17 maal genoemd), in mindere mate ook met functies zoals winkels en horeca. Die menging (multifunctionaliteit) is ook uitgangspunt van de gemeente bij de planontwikkeling voor Randwyck. Dit uitgangspunt wordt dus door de meeste gebruikers onderschreven. Enkele geïnterviewden willen ook een buurt- en/of winkelcentrum inbouwen, om de sociale contacten (en daarmee de sociale controle) te bevorderen.

Bij de **stedenbouwkundige** maatregelen scoort overzichtelijke vormgeving hoog (18 maal genoemd). Dit lijkt zeer voor de hand liggend, maar wordt -wellicht juist daarom- vaak over het hoofd te worden gezien.

Ook redelijk hoog scoort de maatregel vermijden van blinde gevels, gekoppeld aan het richten van woonkamerramen op de straat (15 respectievelijk 13 keer genoemd). Vrij hoog scoort ook de duidelijke toekenning van elke openbare ruimte aan een gebruiker, zodanig dat duidelijk is wie er op welke ruimte toezicht houdt (11 maal genoemd). Deze punten kunnen door de onderzoekers in de Werkgroep Stedenbouwkundige Uitwerking van de gemeente ingebracht worden.

In de **architectonische** fase scoren technopreventie, alarm, verlichting, hekken en monitoren hoog. Een aantal van deze maatregelen heeft men zelf al getroffen of denkt men in de toekomst zelf nog te treffen.

We komen nu toe aan de maatregelen in de **beheersfeer**, dat wil zeggen maatregelen die interessant worden zodra de gebouwen er staan.

De vragenlijst geeft een flink aantal voorgedcodeerde mogelijkheden, die variabel blijken te scoren.

Redelijk hoog (10 of meer keer genoemd) scoren:

- politievoorlichting aan gebruikers en vandalismevoorlichting op scholen (16 maal genoemd);
- het instellen van een gemeenschappelijke bewakingsdienst voor parkeerterreinen en fietsenstallingen (12x);
- het creëren van een onderkomen voor de politie (wijkagent) in Randwyck, waar deze gedurende enige uren per dag aanspreekbaar is voor het publiek (10 x);
- het toekennen van een eigen beheerverantwoordelijkheid aan gebruikers voor het gebied vlak om hun gebouw/terrein (10x).

Minder voorkeur bestaat er voor de maatregelen

- verscherpt toezicht door gebruikers volgens vaste roosters(8x).
- decentralisatie van het gemeentelijke beheer (6x)
- instellen centraal meldpunt (5x).

Deze uitslag is op de meeste punten consistent met de opinievragen, voorzover die betrekking hadden op preventie-maatregelen. Een vreemde uitzondering vormt de instelling van een centraal meldpunt voor klachten en incidenten. Bij de opinievragen zijn de meeste geïnterviewden hier een voorstander van, bij de preventiesuggesties krijgt het meldpunt maar 5 stemmen. Een verklaring voor dit verschil zou kunnen liggen in de te verwachten kosten voor de gebruikers zelf (weinig vonden immers, dat het meldpunt door de gebruikers zelf moet worden betaald). Ook wordt wel genoemd, dat het dubbelop is met de meldkamer van de politie en het 06-11 alarmnummer. Voor een politiesurveillancepost is men wat enthousiaster (10 maal genoemd). Wellicht kan deze surveillancepost ook een meldpunt worden voor minder ernstige klachten en incidenten, zoals kapotte verlichting, signalering van verdacht lijkende situaties en dergelijke. Een en ander zal in het gebruikersoverleg ter sprake moeten komen, in overleg met de politie.

Financiering van maatregelen:

Het is verheugend dat er een grote bereidheid bestaat bij de geïnterviewden tot meedenken en mee-organiseren, men is bereid om middelen ter beschikking te stellen (ruimte, stroom, computer, koffie etc.) en tevens ook een meestal bescheiden bijdrage in geld. Voor maatregelen aan het gebouw zelf is men eerder geneigd gelden te voteren dan voor maatregelen die voornamelijk het algemeen belang (c.q. de openbare ruimte) dienen. Daarbij wijst men naar de overheid, vooral als het om aanzienlijke bedragen gaat.

2.5 Organisatiesuggesties

Van de 21 geïnterviewden willen er 18 deelnemen aan het gebruikersoverleg. De meesten stellen echter de voorwaarde dat het als zinvol wordt ervaren, dat wil zeggen er moet over concrete zaken met betrekking tot criminaliteitspreventie worden gesproken en er moet een redelijke kans op honorering van de voorstellen uit het gebruikersoverleg door de gemeentelijke overheid bestaan.

De niet-deelnemers zijn Ruyters Projektontwikkeling, Stienstra en Stadsbus. Zij achten hun betrokkenheid met het Randwyck-gebeuren zodanig gering, dat zij deelname bij voorbaat niet zinvol vinden. Dit geldt vanzelfsprekend ook voor de bouwbedrijven die niet op het verzoek om invulling van de vragenlijst hebben gereageerd, en vermoedelijk tevens voor PTT Telecommunicatie (telefooncellen) waarmee slechts een kort telefonisch interview is gehouden.

Wie moet er voorzitter worden van het gebruikersoverleg?

Deze vraag is aan 19 gebruikers gesteld.

Zeven hiervan (37%) zien een gemeentelijke afgevaardigde het liefst als voorzitter, omdat de gemeente als initiatiefnemer en eindverantwoordelijke door hun wordt gezien.

Zes gebruikers (32%) zien het liefst een gebruiker van Randwyck als voorzitter optreden (gekozen of roulerend), om tegengas aan de gemeente te kunnen geven. Zes gebruikers (31%) hebben de voorkeur voor een neutraal persoon, waarvan er drie absoluut niet iemand van de gemeente als voorzitter willen.

Samenvattend kan men stellen dat de meerderheid (58%) behoefte heeft aan een niet-gemeentelijke voorzitter.

Dit heeft de onderzoekers op het idee gebracht om het voorzitterschap de eerste bijeenkomst in handen van de heer Van der Heuvel te geven (RL vakgroep criminologie, begeleider van het onderzoek). De gebruikers kunnen op de eerste bijeenkomst een beslissing nemen over wie op de volgende bijeenkomst(en) het voorzitterschap op zich zal nemen.

Over de rechtsvorm van het overleg is geen vraag gesteld in de interviews, doch deze zou tevens op de eerste bijeenkomst van de gebruikers aan de orde gesteld kunnen worden. Wordt het een stichting, vereniging, BV, adviesorgaan of een werkgroep die zelf ideeën uitwerkt?

Onze voorkeur gaat uit naar het gebruikersoverleg als inspraakorgaan met een meer dan adviserende betekenis; er moet een redelijke kans op honorering van de ideeën en in ieder geval op serieuze behandeling hiervan door de gemeente bestaan. Wanneer een stichting, vereniging of BV hiervoor betere kansen biedt, moet deze mogelijkheid overwogen worden.

Een andere suggestie is de **forming van subwerkgroepen** uit het gebruikersoverleg, waarin ideeën nader uitgewerkt worden door de terzake geïnteresseerden en/of deskundigen.

Te denken valt aan drie werkgroepen, bijvoorbeeld:

- elektronische alarmering, bewaking met camera's, infrarooddetectie, centrale meldpost voor inbraakalarm*;
- stedenbouwkundige uitwerking van (deelgebieden in) Randwyck, eventueel inclusief de verkeersproblematiek**;
- voorlichting op scholen, opzetten van spel- of werkprogramma's voor jongeren ter voorkoming van vandalisme.

Inhoud en frequentie van het gebruikersoverleg

De vragenlijst geeft ten aanzien van de inhoud 3

antwoordmogelijkheden, die alle ongeveer even hoog scoorden:

- formuleren gemeenschappelijke wensen over de **inrichting** van Randwyck (17x genoemd);
- formuleren gemeenschappelijke wensen over een veilig **beheer** (17x);
- Het **gezamenlijk treffen** van preventieve maatregelen (15x).

Naast deze punten zal het overleg een informatiepunt kunnen vormen voor criminaliteits- en andere gegevens, die tijdens bijeenkomsten en/of door middel van infobulletins aan de deelnemers doorgespeeld kunnen worden.

*= In de loop van 1988 is de "werkgroep beveiliging" opgericht, die zich voornamelijk bezighoudt met de uitwerking van concrete beveiligingsplannen.

**= In de loop van 1988 is de "werkgroep Gebouwde Omgeving en Veiligheid" opgericht, die de stedenbouwkundige uitwerking op veiligheid beoordeelt.

Volgens de geïnterviewden moet het gebruikersoverleg minstens 4 maal per jaar bijeenkomen. Ruim de helft van de gebruikers (13) hebben de voorkeur voor een hogere frequentie (bijvoorbeeld 1 maal per maand of 1 maal per 2 maanden), vooral in de beginperiode.

Vooraf de nieuwe en toekomstige gebruikers blijken behoefte te hebben aan een hogere frequentie dan 1 maal per kwartaal. Die wens zou kunnen worden ingevuld door subgroepen te formeren, die naar eigen inzicht tussen de kwartaaloverleggen door bijeen komen, en hun bevindingen rapporteren in het kwartaaloverleg*. De vraag naar de beschikbare hoeveelheid tijd voor het Randwyck-project hangt vanzelfsprekend met het bovenstaande samen. Alle deelnemers aan het overleg zeggen minstens een halve dag per maand voor activiteiten in het kader van het project te kunnen uittrekken. Sommigen stellen zich heel flexibel op: "zoveel tijd als nodig is". Deze score toont aan, dat het onderwerp wel leeft bij de gebruikers en er op voldoende medewerking van de betrokkenen kan worden gerekend wanneer er activiteiten georganiseerd worden.

Als agendapunten voor de eerste vergadering zijn genoemd:

- doel van het overleg en het project (9 maal genoemd)
- structuur en status van het overleg (7 maal)
- uitvoerige kennismaking (5x)
- inventariseren gemeenschappelijke problemen en wensen(4x)

Hoewel het niet vaak expliciet door de geïnterviewden is genoemd, lijkt ons een onderlinge kennismaking niet minder belangrijk dan de andere punten. Er zal daarom worden getracht een informeel gedeelte in te bouwen bij de eerste bijeenkomst. Ook is voorzien in een presentatie van de plannen die de gemeente voor Randwyck maakt. Daartoe is een medewerker van de gemeentelijke afdeling Ruimtelijke Planning uitgenodigd voor de eerste bijeenkomst.

*= In de loop van 1988 is een stuurgroep opgericht, die een initiërende en coördinerende taak heeft ten aanzien van het gebruikersoverleg. Deze stuurgroep heeft in 1988 4 keer vergaderd. Het gebruikersoverleg zelf is in 1988 3 keer bijeen geweest.

3 SAMENVATTING

Belangrijkste conclusies van het onderzoek

- De belangrijkste conclusie uit het onderzoek luidt, dat de geïnterviewden enthousiast zijn voor de oprichting van een gebruikersoverleg in Randwyck en bijna allemaal aan dit overleg zullen deelnemen;
- Men vindt dat het gebruikersoverleg minstens 4 maal per jaar bijeen moet komen;
- Een groot deel van de geïnterviewden blijkt behoefte te hebben aan meer overleg vooral onderling, maar ook met de gemeente. Het gebruikersoverleg zal automatisch in die behoefte voorzien;
- In het gebruikersoverleg zullen in ieder geval de volgende onderwerpen met betrekking tot criminaliteitspreventie aan de orde komen:
 - . formuleren van gemeenschappelijke wensen over de inrichting van Randwyck
 - . formuleren van gemeenschappelijke wensen ten aanzien van het beheer in Randwyck
 - . het gezamenlijk treffen van preventieve maatregelen;
- In het gebruikersoverleg zal niet alleen het onderwerp criminaliteit aan de orde worden gesteld, maar ook het onderwerp **verkeer**. De problemen met de verkeer- en parkeercapaciteit alsmede met de verkeersveiligheid blijken namelijk een belangrijke rol te spelen in Randwyck;
- Er zijn in Randwyck op bepaalde plaatsen nu reeds problemen met (kleine) criminaliteit. Het merendeel van de geïnterviewden verwacht bovendien een toename van dit soort problemen;
- Als suggesties voor het aanpakken van de huidige en de verwachte problemen komen maatregelen in de inrichtingsfeer het sterkst uit de interviews naar voren:
 - . consequente menging van functies: kantoren en woningen in elkaars nabijheid, eventueel aan te vullen met voorzieningen zoals winkels en horeca
 - . overzichtelijke vormgeving in de stedenbouwkundige fase
 - . architectonische en technische maatregelen zoals vermijding blinde gevels en verbeterde verlichting;
- Naast inrichtingsmaatregelen suggereert men maatregelen in de **beheersfeer**:
 - . voorlichting over vandalisme- en inbraakpreventie
 - . instellen van een gemeenschappelijke bewakingsdienst voor stallingen en parkeerterreinen, eventueel te combineren met een centrale meldpost voor elektronische alarmsignalen, waarop meerdere gebruikers aangesloten zijn;
 - . creëren van een onderkomen voor de wijkagent in Randwyck, waar deze gedurende vaste uren dagelijks voor het publiek aanspreekbaar is, eventueel te combineren met een meldpunt voor minder ernstige klachten en incidenten.

- Er zal op de eerste bijeenkomst van het gebruikersoverleg een beslissing vallen over het **voorzitterschap** (op de eerste bijeenkomst zal de heer Van den Heuvel van de Rijksuniversiteit Limburg deze taak op zich nemen), over de **status** c.q. rechtvorm van het overleg en over het eventueel formeren van **subgroepen** binnen het gebruikersoverleg rondom bepaalde thema's (bijvoorbeeld stedenbouwkundige inrichting, elektronische alarmering, jongerenwerk), alnaargelang de behoefte en belangstelling hiervoor.

Aanvullende informatie per 1 september 1989

De eerste druk van het rapport "Randwyckers doen 't samen" verscheen in maart 1988. Om de bruikbaarheid van het rapport voor nieuwe deelnemers aan het gebruikersoverleg te vergroten worden hieronder de belangrijkste gebeurtenissen en beslissingen in de periode maart tot en met augustus 1989 weergegeven.

Gebruikersoverleg:

- er is een organisatiestructuur ontworpen en unaniem aangenomen, waarmee de komende tijd gewerkt zal worden (bijlage nog te verschijnen);
- de kwestie van het voorzitterschap is opgelost: de heer Wijnhoven van de gemeente Maastricht heeft zich hier met ingang van het vierde gebruikersoverleg op 7-6-'89 voor beschikbaar gesteld;
- er is gediscussieerd over het beveiligingsplan voor Randwyck, dat door de vertegenwoordiger van het MECC gelanceerd is en verder uitgewerkt is door de "werkgroep beveiliging".

Werkgroep beveiliging:

- er is een enquête uitgezet onder de bedrijven in Randwyck om de belangstelling voor deelname aan het beveiligingsplan te peilen*;
- er is een begin gemaakt met de registratie van criminaliteit en overlast door de gebruikers zelf door het ontwerpen van een registratieformulier, dat in de loop van 1989 in gebruik zal worden genomen door de meewerkende bedrijven;
- er is een concept-beveiligingsplan vervaardigd en voor commentaar verspreid onder de bedrijven in Randwijck.

*= Het beveiligingsplan komt, heel kort gezegd, neer op het 's avonds en 's nachts per auto surveilleren van de gebouwen en terreinen van aangesloten bedrijven. De surveillant heeft contact met een meldkamer, die zonodig de politie alarmeert.

Bewonersplatform:

- Voorjaar '89 is het Bewoners Platform Randwijck (BPR) opgericht, dat bestaat uit vertegenwoordigers van huurdersverenigingen en verenigingen van eigenaren. Doelstelling van dit BPR: knelpunten in de woonsituatie (onder andere met betrekking tot Sociale Veiligheid) door gemeente en (bouw-)bedrijven doen wegwerken, alsmede bewaking van inspraak door bewoners op de (stede)bouwkundige planvorming voor Randwijck.
- De voormalige werkgroepen "Gebouwde Omgeving en Veiligheid" en "Bewoners" zijn opgegaan in het BPR en trachten hun doelstellingen verder te verwezenlijken binnen dit BPR.
- Het BPR is vertegenwoordigd in het gebruikersoverleg en vestigt daarin de aandacht met name op de sociale veiligheid; het BPR functioneert ook buiten het gebruikersoverleg en heeft dan een breder werkgebied (leefbaarheid voor bewoners in het algemeen).

Korte samenvatting van de activiteiten in het kader van het gebruikersoverleg Randwyck:

- het gebruikersoverleg discussieert en besluit over panklare voorstellen die in de werkgroepen zijn uitgewerkt (frequentie: 4 keer per jaar; deelnemers: vaste afgevaardigden - of vervangers - van bedrijven en bewoners in Randwyck);
- de werkgroepen (die bestaan uit deelnemers aan het gebruikersoverleg) hebben in 1988 verschillende activiteiten op poten gezet die in 1989 vruchten moeten gaan afwerpen. Daarnaast is begin 1989 het Bewoners Platform Randwijck ontstaan. Het gaat om activiteiten met betrekking tot:
 - . beheer/bewaking van de bestaande gebouwde omgeving;
 - . oplossen van knelpunten voor de veiligheid in de bestaande gebouwde omgeving;
 - . toetsen en zonodig doen aanpassen van plannen voor nadere invulling van "witte plekken" in Randwyck;
 - . nieuw aangekomen gebruikers betrokken maken bij het gebruikersoverleg en/of het Bewoners Platform Randwijck.